

Asia: VN/14961/2024

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Avovastaus

Taakanjakosektorilla on saavutettu absoluuttisesti mitattuna merkittävimmät päästövaikutukset erityisesti ajoneuvopäästöjen vähentämisellä. Riittävän selkeä poliittinen ohjaus ja toimivat kannusteet ovat merkittävästi myötävaikuttaneet liikennesektorin 23 prosentin päästövähennykseen vuodesta 2005.

Taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteiden nosto 50 prosentilla vuodelle 2030 on haastava tavoite, mutta STK ry:ssä pidämme sitä mahdollisena aiemman positiivisen kehityksen perusteella ja niiden kannusteiden myötä, jotka sisältyvät toimenpideohjelmaan.

Liikenne

Avovastaus

Liikenteen päästövähennystoimien osalta toimenpideohjelma on kattava ja ottaa tasapainoisesti huomioon sekä kevyemmän että raskaan liikenteen tarpeet. Toimenpideohjelma tunnistaa selkeästi sähköisen liikenteen päästövähennys- ja energiatehokkuushyödyt ja osoittaa kannusteita sekä sähköajoneuvoihin että niille välttämättömään latausinfraan.

Puhtaampaan liikenteeseen siirtymisen kynnystä alentavat kannusteet ovat erityisen tarpeellisia liikenneköyhyydestä kärsiville kotitalouksille niillä seuduilla, joilla autoa tarvitaan liikkumiseen. Sähköiseen liikenteeseen siirtymällä voi alentaa energiakustannuksiaan samalla, kun energiatehokkuus paranee. Kotitaloudessa se näkyy myönteisesti käytettävissä olevien tulojen kasvuna.

Mikroyrityksille kohdistettavaa raskaan kaluston hankintatukea koskevaa esitystä ehdotamme tarkennettavaksi siten, että tuen piiriin voisi sisällyttää myös pakettiautot. Tämä toisi merkittävän osan pieniä palveluyrityksiä tuen piiriin, mikä edistäisi työllisyyttä ja paikallista logistiikan palveluyrittäjyyttä.

Aiemmat ARAn myöntämät latausinfra-avustukset ovat tuottaneet merkittävän määrän yksityisiä investointeja ja niillä latausvalmiuksien rakentamista taloyhtiöihin. Se on puolestaan lisännyt puhtaamman liikenteen suosiota. STK ry pitää latausinfra-avustusten jatkoa tarpeellisena ja tehokkaana ohjauskeinona.

Maatalous

Avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

Avovastaus

Rakennusten erillislämmityksestä siirtyminen erilaisiin lämpöpumppuratkaisuihin lisää energiatehokkuutta merkittävästi ja vaikuttaa myönteisesti päästöihin, kun öljy korvataan puhtaalla uusiutuvalla sähköllä. STK ry pitää kannusteita fossiilisista lämmitysmenetelmistä luopumiseen tarpeellisina.

Rakennusten energiatehokkuutta voidaan parantaa useilla erilaisilla taloteknisillä keinoilla ja ratkaisuilla. Ehdotammekin kannusteeksi laajennettua kotitalousvähennystä, jonka piiriin voidaan sisällyttää myös energiatehokkuuden parantamiseen käytettävät laitehankinnat eikä vain työkustannuksia, kuten nykyään.

Ehdotamme myös energiatehokkuuskannusteisiin liittyvää käytäntöä yksinkertaistettavaksi siten, että energiatehokkuusratkaisun hankkiva yksityishenkilö saisi verovähennyksen suoraan asennuksen suorittaneen yrityksen laskusta (materiaali ja työ). Vähennyksen tekevä yritys hakisi vähennysrahat myöhemmin tukea myöntävältä viranomaiselta. Tällaiset käytännöt toimivat jo Ruotsissa menestyksellisesti.

Pidämme tärkeänä, että energiatehokkuustoimista voivat hyötyä myös haavoittuvassa asemassa olevat kotitaloudet ja mikroyritykset. Odotamme sosiaalisen ilmastorahaston energiatehokkuuskannusteiden kattavan sekä työn että materiaalin osuuden ja tukevan osaltaan ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Työkoneet

Avovastaus

Näemme suunnitelmassa esitetyn tiedon teollisuuden suuresta (46 %) työkonepäästöjen osuudesta enemmänkin mahdollisuutena kuin ongelmana. Maassamme on merkittävää työkonevalmistusta ja kauppaa, joiden tuotteilla pystytään korvamaan sähköisillä nykyisiä polttomoottorikäyttöisiä työkoneita.

Työkonealan Green Deal-sopimus ja TKI-hanke, joka on esitetty politiikkatoimissa, työkoneiden vähäpäästöisyyttä ja vaihtoehtoisen jakeluinfran yleistymistä edistävien uusien teknologioiden ja ratkaisujen löytämiseksi, ovat erittäin tervetulleita. Niillä voidaan muuttaa nykyistä työkonekantaa ja kannustaa suomalaista työkoneteollisuutta sekä infratoimijoita uusien ratkaisujen kehittämiseen.

Jakeluvelvoitteen joustomekanismi (VNA 364/2025) sisällyttää vaihtoehtoiseksi päästövähennystoimeksi mm. sähkökäyttöisten työkoneiden hankinnan. Tämä joustomahdollisuus tarjoaa erinomaisen keinon parantaa esimerkiksi logistiikkatoimintojen energiatehokkuutta.

Jätehuolto

Avovastaus

-

F-kaasut

Avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

Avovastaus

Pidämme energiatehokkuussopimuksia ja energiakatselmuksia hyvinä keinoina lisätä teollisuuden energiatehokkuutta kansallisista lähtökohdista.

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Avovastaus

Odotamme kuntien ja alueiden energiatehokkuustoimien suuntautuvan rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen.

Kulutuksen hiilijalanjälki

Avovastaus

-

Julkiset hankinnat

Avovastaus

-

Muut poikkisektorit

Avovastaus

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Avovastaus

Kaisu 3 -suunnitelma esittää kattavan päästövähennysohjelman. Ohjelmassa on kiitettävästi huomioitu erilaiset talouden toimijat esittämällä kannusteita, joilla voidaan selättää väistämättä edessä olevia taloushaasteita. Etenkin kannusteet haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja mikroyritysten energiatehokkuustoimiin tulevat todelliseen tarpeeseen.

Suunnitelma siirtää Suomea pois fossiilisista polttoaineista, kannustaa puhtaan sähköenergian käyttöön siellä, missä se on järkevää ja mahdollista sekä lisää energiatehokkuutta. Suunnitelma yhdistää hyvällä tavalla energiatehokkuustoimet, päästövähennykset sekä niiden ansiosta syntyvät kustannushyödyt.

Muita huomioita

Avovastaus

-

Muhonen Sallamaari
Sähköteknisen Kaupan Liitto ry